Title वाजसनेयी यजुर्वेदसंहिता

Author

Extent ४६ पत्राणि Age

Subject वेदः

वाजसनेयी यजुर्वेदसंहिता

११५७

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐम् ॥ इषे त्वा इषे त्वोर्जे त्वा
वायवस्थ देवो वः सविता प्रार्प्पयतु श्रेष्ठतमाय
कर्म्मणऽआप्याायध्वमघ्न्याऽइन्द्राय भागम्प्रजा
वतीरनमीवाऽअयक्ष्मा मा व स्तेनऽईशत माघशंसो
ध्रुवाऽअस्मिन्गोपतौ स्यात बह्वीर्यजमानस्य पशू
न्पाहि ॥ १ ॥ वसोः पवित्रमसि ॥ द्यौरसि पृथिव्यसि ॥ मातरिश्वनो घर्मोऽसि विश्वधाऽअसि ॥

हे १

एम०

परमेण धाम्ना दृᳪंहस्व मा ह्वार्मा ते यज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥
॥२॥ वसोः पवित्रमसि शतधारं वसोः पवित्रमसि स-
हस्रधारम् ॥ देवस्त्वा सविता पुनातु वसोः पवित्रेण श-
तधारेण सुप्वा कामधुक्षः ॥३॥ सा विश्वायुः ॥ सा विश्वा-
युः सा विश्वकर्मा सा विश्वधायाः इन्द्रस्य त्वा भागᳪं
सोमेनातनच्मि विष्णो हव्यᳪं रक्ष ॥४॥ अग्ने व्रतप-
ते ॥ व्रतं चरिष्यामि तच्छकेयं तन्मे राध्यताम् ॥ इदमह-

सं
२
१

मनृतात्सत्यमुपैमि ॥५॥ कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्ति क
स्मै त्वा युनक्ति तस्मै त्वा युनक्ति कर्मणे वां वेषाय वाम् ॥
६ ॥ प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टा ऽ अरातयो निष्टप्तं रक्षो निष्टप्ता ऽ अरा
तयः ॥ उर्वन्तरिक्ष
मन्वेमि ॥७॥ धूरसि धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं यो ऽस्मा
न्धूर्वति तं धूर्व यं वयं धूर्वामः । देवानामसि वह्नितम
ं सस्नितमं पप्रितमं जुष्टतमं देवहूतमम् ॥८॥ अह्रु

एमं०

ह्रुतमसि हविर्धानं दृंहस्व माह्वार्मा ते यज्ञपतिर्ह्वार्षीत्
विष्णुस्त्वा क्रमतामुरु वातायापहतं रक्षो यच्छन्ताम्प
ञ्च। देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हा
स्ताभ्याम्। अग्नये जुष्टं गृह्णाम्यग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टं गृ
ह्णामि ॥१०॥ भूताय त्वा नारातये स्वरभिविख्ये
षं दृंहन्तां दुर्याः पृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्वेमि पृथि
व्यास्त्वा नाभौ सादयाम्यदित्या उपस्थेऽग्ने हव्यं रक्ष ॥

सं ३ 3

॥११॥पवित्रेस्थः॥पवित्रेस्थोवैष्णव्यौसवितुर्वः प्रसवऽ॥
उत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्यस्यरश्मिभिः॥देवीरापो
ऽअग्रेगुवोऽअग्रेपुवोऽग्रऽइममद्ययज्ञन्नयताग्रेयज्ञ
पतिं सुधातुंयज्ञपतिन्देवयुवम्॥१२॥युष्माऽइन्द्र॥
॥युष्माऽइन्द्रोऽवृणीतवृत्रतूर्य्येयूयमिन्द्रमवृणीध्वंवृत्र
तूर्य्येप्रोक्षितास्थ॥अग्नयेत्वाजुष्टम्प्रोक्षाम्यग्नीषो
माभ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि॥दैव्यायकर्म्मणेशुन्धध्वन्देव

एम

प्रज्यायै पृयहोसुंच्यो: प्राजागृधुरिदं वृत्त्वेहं न्यामि ॥ २३ ॥

शर्म्मासि ॥ शर्म्मास्यवधूतꣳ रक्षोवधूताऽअरातयोदि

त्यास्त्वगसि प्रति त्वादितिर्वेत्तु ॥ अद्रिरसि वानस्पत्यो ।

ग्रावासि पृथुबुध्न: प्रति त्वादित्यास्त्वग्वेत्तु ॥ २४ ॥ अग्ने

स्तनूः ॥ अग्नेस्तनूरसि वाचो ॥ विसर्जनं देववीतये त्वा

गृह्णामि बृहद्ग्रावासि वानस्पत्यः स इदं देवेभ्यो हवि:

स्र० ५

शमीष्व सुशमि शमीष्व ॥ हविष्कृदेहि हविष्कृदेहि ॥
॥ १५ ॥ कुक्कुटोसि ॥ कुक्कुटोसि मधुजिह्व ऽ इषमूर्जमा
वद त्वया वयं सङ्घातं सङ्घातं जेष्म वर्षवृद्ध
मसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्तु परापूतं रक्षः परापूता
ऽ अरातयोपहतं रक्षो वायुर्वो विविनक्तु देवो वः
सविता हिरण्यपाणिः ॥ प्रतिगृभ्णात्वच्छिद्रेण पाणिना ॥

रामः

नो॥२६॥ धृष्टिरसि॥ धृष्टिरस्यपाग्नेऽअग्निमामादञ्ज
हिनिष्क्रव्यादंसेधादेवयजंवह॥ ध्रुवमसिपृथिवी
न्दृंहब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातवन्युपदधा
मिभ्रातृव्यस्यवधाय॥२७॥ अग्नेब्रह्म॥ गृभ्णी
ष्वधरुणमस्यन्तरिक्षन्दृंहब्रह्मवनित्वाक्षत्र
वनिसजातवन्युपदधामिभ्रातृव्यस्यवधाय धर्त्र

से
प
५

मेसिदिवंदृꣳहब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातव
न्युपदधामिभ्रातृव्यस्यवधाय ॥ विश्वाभ्यस्त्वाशा
भ्यऽउपदधामिचितस्थोर्द्ध्वचितोभृगूणामङ्गिरसान्त
पसातप्यध्वम् ॥ १९ ॥ शर्म्मासि ॥ शर्म्मास्यवधूतꣳर
क्षोवधूताऽअरातयोदित्यास्त्वगसिप्रतित्वादितिर्वे
त्तु ॥ धिषणासिपर्वतीप्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्तुदिव

रम०

स्कम्भनीरसि धिषणासि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वती
वेत्तु धान्यमसि ॥१९॥ धान्यमसि धिनुहि देवान्प्रा
णाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा । दीर्घामनु प्रसितिं
मायुषे धां देवो वः सविता हिरण्यपाणिः प्रतिगृभ्णा
त्वच्छिद्रेण पाणिना चक्षुषे त्वा महीनां पयोसि ॥२०॥ दे
वस्य त्वा सवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ता

सं०
६
6

भ्याम॥ संवपामि समापऽओषधीभिः समोषधयो र
सेन॥ सꣳ रेवतीर्जगतीभिः पृच्यन्ताꣳ सम्मधुम
तीर्म्मधुमतीभिः पृच्यन्ताम्॥२१॥ जनयत्यै त्वा॥ जन
यत्यै त्वा संयौमीदमग्नेरिदमग्नीषोमयोरिषे त्वा
घर्म्मोसि विश्वायुरुरुप्रथाऽउरु प्रथस्वोरु ते यज्ञ
पतिः॥ प्रथतामग्निष्टे त्वचम्मा हिꣳसीद्देवस्त्वा सवि

एम०

ताअस्यपप्रतुबर्षिष्ठेधिनाके ॥ २२ ॥ माभेः ॥ मामेसं
विक्थाः २ अतमेरुर्यज्ञोऽतमेरुर्यजमानस्यप्रजाभू
यात्रितायत्वाद्वितायत्वैकतायत्वा ॥ २३ ॥ देवस्यत्वा ॥
सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आ
ददेऽध्वरकृतंदेवेभ्यइन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणः सहस्रभृ
ष्टिः ॥ शततेजावायुरसितिग्मतेजाद्विषतोवधः ॥ २४ ॥ पृ

सं०
१
7

ष्ठिवि देवयजनि ॥ पृथिवि देवयजन्योषध्यास्ते मूलं मा
हिंसिषं व्रजं गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्बधान देव सवि
तः परमस्यां पृथिव्यां शतेन पाशैर्योऽस्मान्द्वेष्टि यं
च वयं द्विष्मस्तमतो मा मौक् ॥ २५ ॥ अपारुं पृथिव्यै
देवयजनाद्वध्यासं व्रजं गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्बधा
न देव सवितः ॥ परमस्यां पृथिव्यां शतेन पाशैर्योऽस्मा

एम०

न्द्वेष्टि यञ्चवयं द्विष्मस्तमतो मामौक्॥ अररो दिवम्मा
पप्तोद्रप्सस्ते द्याम्मास्कन्व्रजङ्गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौ
र्बधान देव सवितः परस्यां पृथिव्यां शतेन पाशैर्यो
स्मान्द्वेष्टि यञ्चवयं द्विष्मस्तमतो मामौक्॥ रद्धिणाय
त्रेणत्वा गायत्रेणत्वाछन्दसापरिगृह्णामि त्रैष्टुभेनत्वा
छन्दसापरिगृह्णामि जागतेनत्वाछन्दसापरिगृह्णामि॥

सं० ८ ९

सुक्ष्मा चासि शिवा चासि स्योना चासि सुषदा चास्यूर्ज्जस्वती
चासि पयस्वती च ॥२७॥ पुरा क्रूरस्य विसृपो विरप्शिन्नु
दादाय पृथिवीं जीवदानुम्। यामैरयंश्चन्द्रमसि स्वधा
भिस्तामु धीरासो ऽअनुदिश्य यजन्ते ॥ प्रोक्षणीरासाद
य द्विषतो वधोसि ॥२८॥ प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टं रक्ष
ः प्रत्युष्टा ऽअरातयो निष्टप्तं रक्षो निष्टप्ता ऽअरात

राम०

पः॥ अनिशितोऽसि सपत्नक्षिद्वाजिनं त्वा वाजेध्याये
सम्मार्ज्मि॥ प्रत्युष्टꣳ रक्षः प्रत्युष्टा ऽअरातयो निष्ट
प्तꣳ रक्षो निष्टप्ता ऽअरातयः॥ अनिशितासि सप
त्नक्षिद्वाजिनीं त्वा वाजेध्यायै सम्मार्ज्मि॥ २८॥ अ
दित्यै रास्नासि विष्णोर्वेष्पोऽस्यूर्जे त्वाऽदब्धेन त्वा चक्षु
षावपश्यामि॥ अग्नेर्जिह्वासि सुहूर्देवेभ्यो धाम्ने धाम्ने मे

सं० ६ १

मवयजुषे ॥ ३० ॥ सवितुस्त्वा ॥ प्प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छि
द्रेण पवित्रेण सूर्य्यस्य रश्मिभिः सवितुर्वः प्प्रसवऽउ
त्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्य्यस्य रश्मिभिः तेजो
सि शुक्रमस्यमृतमसि धाम नामासि प्प्रियन्देवानाम
नाधृष्टन्देवयजनमसि ॥ ३१ ॥ प्रथमोध्यायः ॥ कृ
ष्णोसि ॥ कृष्णोस्याखरेष्ठो ग्नये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वे

एम०

दिरसि बर्हिषे त्वा जुष्टाम्प्रोक्षामि बर्हिरसि स्रुग्भ्यस्त्वा जु
ष्टम्प्रोक्षाम्यदित्यै व्युन्दनम् ॥१॥ अदित्यै व्युन्दनमसि वि
ष्णोस्तुपोऽस्यूर्णम्रदसं त्वा स्तृणामि स्वासस्थान्देवेभ्यो
भुवपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानाम्पतये स्वाहा
॥२॥ गन्धर्वस्त्वा विश्वावसुः परिदधातु विश्वस्यारिष्ट्यै
यजमानस्य परिधिरस्यग्निरिड ईडितः इन्द्रस्य बाहुरसि

सं० दक्षिणतो विश्वस्यारिष्ट्यै यजमानस्य परिधिरस्याग्निरी
१० ड ईडितः मित्रावरुणौ त्वोत्तरतः परिधत्तां ध्रुवेण
10 धर्म्मणो विश्वस्यारिष्ट्यै यजमानस्य परिधिरस्याग्नि
रिड ईडितः ३ वीतिहोत्रं त्वा वीतिहोत्रं त्वा कवे
द्युमन्तं समिधीमहि अग्ने बृहन्तमध्वरे ४ स
मिदसि सूर्यस्त्वा पुरस्तात्पातु कस्याश्चिद

भिशस्त्यै सवितुर्बाहू स्थऽ ऊर्णम्रदसन्त्वा स्तृणामि स्वा

सस्थन्देवेभ्यऽ आ त्वा वसवो रुद्राऽ आदित्याः सदन्तु

॥५॥ घृताच्यसि ॥ घृताच्यसि जुहूर्नाम्ना सेद प्रियेण

धाम्ना प्रियं सदऽ आसीद घृताच्यस्युपभृन्नाम्ना

सेद प्रियेण धाम्ना प्रियं सदऽ आसीद घृताच्यसि

ध्रुवा नाम्ना सेद प्रियेण धाम्ना प्रियं सदऽ आसीद

सं० ११ ॥

प्रियेणधाम्नाप्रियꣳसदऽआसीद॥ध्रुवाऽअसद
न्नृतस्ययोनौताविष्णोपाहिपाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिम्पा
हिमांयज्ञन्यम्॥६॥अग्नेवाजजित्॥अग्नेवाजजि
द्वाजन्त्वासरिष्यन्तंवाजजितꣳसम्मार्ज्मिनमोदेवे
भ्यः स्वधापितृभ्यः सुयमेमेभूयास्तमस्कन्नमद्य॥
अस्कन्नमद्य॥ अस्कन्नमद्यदेवेभ्यऽआज्यꣳसम्

सम०

भ्रियासमङ्घ्रिणाविष्णोमात्वावक्रमिषंवसुमतीमग्ने
तेछायामुपस्थेषंविष्णोस्थानमसीतऽइन्द्रोवीर्यमकृ
णोदूर्ध्वोऽध्वरऽआस्थात॥८॥अग्नेवेः॥अग्नेवेर्हो
त्रंवेर्दूत्यमवतान्त्वान्द्यावापृथिवीऽअवत्वन्द्यावापृ
थिवीस्विष्टकृद्देवेभ्यऽइन्द्रऽआज्येनहविषाभूत्स्वाहा
सञ्ज्योतिषाज्योतिः॥९॥मयीदम॥मयीदमिन्द्रऽइन्द्रि

सं०
१२
12

यन्द्धात्वस्माद्रायो मघवानः सचन्ताम् ॥ अस्माकं ।
सन्त्वाशिषः सत्या नः सन्त्वाशिषऽ उपहूता पृथिवी
मातोप मां पृथिवी माता ह्वयताम् अग्निराग्नीध्रात् स्वाहा
उपहूतो द्यौः उपहूतो द्यौष्पितोप मां द्यौष्पिता ह्व-
यताम् अग्नीराग्नीध्रात् स्वाहा ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रस-
वेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ प्रतिगृह्णाम्य-

एम०

ग्नेष्ट्वास्येन प्राश्नामि ॥ ११ ॥ एतन्ते ॥ एतन्ते देव सवितर्य्य
ज्ञम्प्राहुर्ब्बृहस्पतये ब्रह्मणे ॥ तेन यज्ञमव तेन यज्ञप
तिन्तेन मामव ॥ १२ ॥ मनोजूतिः ॥ मनोजूतिर्ज्जुषतामाज्य
स्य बृहस्पतिर्य्यज्ञमिमन्तनोत्वरिष्टंय्यज्ञꣳ समिमन्द
धातु ॥ विश्वेदेवासऽइह मादयन्तामो३म्प्रतिष्ठ ॥ १३ ॥
एषाते ॥ एषातेऽअग्ने समित्तया वर्द्धस्व चाच प्यायस्व ॥

सं०
२३

र्द्धिषीमहि च वयमा च प्प्यासिषीमहि ॥ अग्ने वाजजि
द्वाजन्त्वा ससृवाꣳसं वाजजितꣳ सम्मार्ज्मि ॥ १४ ॥ अ
ग्नीषोमयोरुज्जितिम ॥ अग्नीषोमयोरुज्जितिमनूज्जेषं व
वाजस्य मा प्रसवेन प्रोहामि ॥ अग्नीषोमौ तमपनुद
तां य्योस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्विष्मो वाजस्यैनम्प्रसवे
नापोहामि ॥ इन्द्राग्न्योरुज्जितिमनूज्जेषं वाजस्य माप्र

राम०

सवेन्पूष्णोहामि॥ इन्द्राग्नीतमपनुदन्तां योऽस्मान्द्वेष्टिय
ञ्चवयन्द्विष्मो बाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥१५॥ व
सुभ्यस्त्वा॥ वसुभ्यस्त्वारुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वा सञ्ज्ञा
नाथान्द्यावापृथिवीमित्रावरुणौत्वावृष्ट्यावताम ॥
व्यन्तुवयोक्तं रिहाणामरुताम्पृषतीर्गच्छ वशापृ॥
श्निर्भूत्वादिवङ्गच्छततोनोवृष्टिमावह चक्षुष्पाऽ

सं०
१४
14

अग्नेस्तिचक्षुर्मेपाहि १६ यम्परिधिम यम्परिधिम्प
र्यधत्था अग्नेदेवपणिभिर्गुह्यमानः तन्तऽएतम
नुजोषम्भराम्येषनेत्त्वदपचेतयाताऽअग्नेःप्रिय
म्पाथोपीतम् १७ सऀस्रवभागास्थ सऀस्रवभागा
स्थेषाबृहन्तःप्रस्तरेष्ठाःपरिधेयाश्चदेवाः इ
मांवाचमभिविश्वेगृणन्तऽआसद्यास्मिन्बर्हिषि

मा०

माऽदम्प सुं स्वाहाब्बाट् १८ घृताचीस्थः घृताचीस्थो

धुर्य्यौपातं सुम्नेस्थः सुम्नेमाधत्तम् यज्ञनमश्चत

उपचयज्ञस्यशिवेसन्तिष्ठस्वस्विष्टेमेसन्तिष्ठस्व १९

अग्नेदब्धायो अग्नेदब्धायोशीतमपाहिमादिद्द्योःपा

हिप्प्रसित्यैपाहिदुरिष्ट्यैपाहिदुरद्मन्याऽअविषन्नः

पितुङ्कृणुसुषदायोनौस्वाहाबाऽग्नयेसंवेशपतयेस्वा

सं० हासरर्वैसैपक्षौभगिन्यैस्वाहा २० वेदोसि वेदोसियेन

२५ त्वन्देवघेददेवे भ्योवेदोभवास्तेनमह्यंवेदोभूयाः देवा

15 गातुविदोगातुंवित्वागातुमित मनसस्पतइमन्देवय

ज्ञं स्वाहावातेधाः २१ सम्बर्हिः सम्बर्हिरक्तां ह

विषाघृतेनसमादित्यैर्वसुभिः सम्मरुद्भिः समिन्द्रोवि

श्वदेवेभिरक्ताद्दिव्यन्नभोगच्छतुयत्स्वाहा २२ कस्त्वा

राम०

कस्त्वाविमुञ्चतिसत्वाविमुञ्चतिकस्मैत्वाविमुञ्चति
तस्मैत्वाविमुञ्चति पोषायरक्षसांभागोसि २३
संवर्च्चसा संवर्च्चसापयसासन्तनूभिरगन्महिमन
सास शिवेन त्वष्टासुदत्रोविदधातुरायोनुमार्ष्टु
तन्वोयद्विलिष्टम् २४ दिविविष्णु: दिविविष्णुर्व्य
क्रंस्त जागतेनछन्दसाततोनिर्भक्तोयोस्मान्द्वे

सं॰

16

ष्टि यञ्च वयन्द्विष्मोऽन्तरिक्षाद्विष्णुर्व्यक्रंस्त त्रैष्टु
भेन च्छन्दसा ततो निर्भक्तो योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्वि
ष्मः पृथिव्या विष्णुर्व्यक्रंस्त गायत्रेण च्छन्दसा त
तो निर्भक्तो योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्विष्मोऽस्मादन्ना
दस्यै प्रतिष्ठाया अगन्म स्वः सञ्ज्योतिषाभूम २५
स्वायम्भूरसि स्वायम्भूरसि श्रेष्ठो रश्मिर्व्वर्च्चोदाऽसि

रामः॰

सिष्वर्च्चोमेदेहि सर्व्वंसाकृतमन्त्वावर्त्ते २६ अग्नेगृ
हपते अग्नेगृहपतेसुगृहपतिस्त्वयाग्नेहंगृहपति
नाभूयासं सुगृहपतिस्त्वम्मयाग्नेगृहपतिनाभूयाः ॥
अस्थूरिणौगार्हपत्यानिसन्तुशतंहिमाः सर्व्वंसा
कृतमन्त्वावर्त्ते २७ अग्नेव्रतपते अग्नेव्रतपतेव्रत
मचारिषन्तदशकन्तन्मेराध्यीदमहंयऽएवास्मिसो ।

सं० स्मिन् २८ अग्नये कव्यवाहनाय अग्नये कव्यवाहना

२७ य स्वाहा सोमाय पितृमते स्वाहा अपहता ऽ असुरा रक्षां

17 सि वेदिषदः २९ ये रूपाणि प्रतिमुञ्च

मानाऽ असुराः सन्तः स्वधया चरन्ति परापुरो निपुरो

ये भरन्त्यग्निष्टांल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात् ३० अत्र पि

तरः अत्र पितरो मादयध्वं यथा भागमावृषायध्वम् ॥

रामं०

अमीमदन्तपितरौयथाभागमावृषायिषत ३१ नमो
वः नमोवःपितरोरसायनमोवःपितरःशोषायनमो
वःपितरोजीवायनमोवःपितरःस्वधायैनमोवःपित
रोघोरायनमोवःपितरोमन्यवेनमोवःपितरःपितरो
नमोवोगृहान्नःपितरोदत्तसतोवःपितरोदेष्मैत।
द्वःपितरोवासआधत्त ३२ आधत्तपितरोगर्भंकु

सं०   रु
मारम्पुष्करस्रजम् यथेह पुरुषोसत ३३ ऊर्ज्जं वहन्ती

१८ : ऊर्ज्जं वहन्तीरमृतं घृतम्पयः कीलालम्परिस्रु

18 स्व तम् स्वधास्थ तर्प्पयत मे पितॄन् ३४ इति संहिताया

ङ्ग्रंथे पाठे द्वितीयोध्यायः ॥२॥ समिधाग्निम् ॥ स

मिधाग्निन्दुवस्यत घृतैर्ब्बोधयतातिथिम् आस्मिन्ह

व्याजुहोतन ॥१॥ सुसमिद्धाय शोचिषे सुसमिद्धाय शो   राम

चिषेघृतन्तीघ्रजुहोतन अग्नयेजातवेदसे २ त
न्त्वा तन्त्वासमिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्द्धयामसि वृहच्छो
चायविष्ठ्य ३ उपत्वा उपत्वाग्नेहविष्मतीर्घृ
ताचीर्यन्तुहर्य्यत जुषस्वसमिधोमम ४ भूर्भुवः
भूर्भुवःस्वुर्द्यौरिवभूम्नापृथिवीववरिम्णा त
स्यास्तेपृथिविदेवयजनिपृष्ठेग्निमन्नादमन्नाद्यायाय

सं० दधे ५ आयङ्गौः आयङ्गौः पृश्निरक्रमीदसद
न्मातरम्पुरः पितरञ्च प्रयन्त्स्वः ६ अन्तश्चरति
अन्तश्चरति रोचनास्य प्राणादपानती व्यख्यन्महि
षो दिवम् ७ त्रिंशद्धाम त्रिंशद्धाम विराजति वा
क्पतङ्गाय धीयते प्रति वस्तोरह द्युभिः ८ अग्निर्ज्यो
तिः अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्यो

राम०

तिः सूर्य्यः स्वाहा अग्निर्व्वर्च्चो ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा सू
र्य्यो वर्च्चो ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा ज्योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो ज्यो
तिः स्वाहा ९ सजूर्द्देवेन सजूर्द्देवेन सवित्रा सजूरा
त्र्येन्द्रवत्या जुषाणोऽअग्निर्व्वेतु स्वाहा सजूर्द्देवेन
सवित्रा सजूरुषसेन्द्रवत्याजुषाणः सूर्य्यो वेतु स्वा
हा १० उपप्रयन्तोऽअध्वरम् उपप्रयन्तोऽअध्वर

से० म्प्र त्र्यं बो चे मा ग्न यं आरे ऽ स्त्र स्मे चे म रु ख व ते ११ अग्नि

र० मूर्द्धा अग्नि र्मू र्द्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्या ऽ अय

20 म् अपां रेता ं सि जिन्वति १२ उभा वाम् उभा वामि

न्द्रा ग्नी ऽ आहु वध्या ऽ उभा राधसः सह मादयध्यै उभा

दाता रा विषा ं रयीणा मुभा वाज स्य सातये हुवे वाम् ॥

१३ अयन्ते अयन्ते योनि र्ऋ त्वियो यतो जातो ऽ अ

रम०

ऐच्यथ्याः तज्जातवेदसमनुऽग्नाहोस्याच्योनोबृहद्यारयिम् २४

अयमिह प्रथमोधायिधातृभिर्होतायजि

ष्ठोऽध्वरेष्वीड्यः यमप्नवानोभृगवोविरुरुचुर्व

नेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे २५ अस्यपत्मस्कामम् अस्य

पत्मक्रामनुस्युतंथं सुङ्कान्देदेकेऽध्यक्षपः पपुःस्वाह

स्वस्तामरुषिम् २६ तनूपाऽग्नेसि तनूपाऽग्नेसि

सं० तन्वञ्मेपाह्यायुर्द्दाऽअग्नेस्यायुर्म्मेदेहिवर्च्चोदाऽअ

२०
ग्नेसिवर्च्चोमेदेहि अग्नेयन्मेतन्वाऽऊनन्तन्मऽआ

२१
पृण १७ इन्धानास्त्वा इन्धानास्त्वाशतꣳहिमाद्युम

न्तꣳसमिधीमहि ।। वयस्वन्तोवयस्कृतꣳसहस्वन्त

ःसहस्कृतम् अग्नेसपत्नदम्भनमदब्धासोऽअदा

भ्यम् चित्रावसोस्वस्तितेपारमशीय ।। १८ ।। सन्त्वम राम०

सन्त्वमग्ने सूर्य्यस्य वर्च्चसागथाः समृषीणां स्तुतेन स
म्प्रियेण धाम्ना समहमायुषा सं वर्च्चसा सम्प्रजया स
ँ रायस्पोषेण ग्मिषीय १९ अन्धस्थ अन्धस्था
न्धो वो भक्षीय महस्थ महो वो भक्षीयोर्ज्जस्थोर्ज्जं वो भक्षी
य रायस्पोषस्थ रायस्पोषं वो भक्षीय २० रेवतीरम
ध्वं रेवतीरमध्वमस्मिन्योनावस्मिन्गोष्ठेस्मिँल्लो

सं॰ केऽइममिन्द्रस्वये इहैवसन्तमाप्यगात २१ सतहिंताशि

२२ सहिंताशिवाविश्वरूपज्ञोमाविशायोपत्येन उपेस्था

गनोद्वेदिवुद्रोषाबस्तर्द्धिया वयम नमोभरन्त ऽ एमसि

० २२ राजन्तमध्वराणां गोपाम् ॥ राजन्तमध्वराणां गोपामृत

स्यदीदिविम वर्द्धमानं स्वेदमे २३ सनः सनः पि

तेवस्सनवेग्नेसूपायनोभव सचस्वानः स्वस्तये २४ ॥ राम॰

अग्नेत्वम् अग्नेत्वन्नोऽअन्तमऽउत त्राताशिवो।
भवावरूथ्यः वसुरग्निर्वसुश्रवाऽअच्छानक्षिद्यु
मत्तमꣳरयिन्दाः २५ तन्त्वा तन्त्वाशोचिष्ठदीदिवः
सुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः सनोबोधिश्रुधीह
वमुरुष्याणोऽअघायतःसमस्मात् २६ इडऽए
हि इडऽएह्यदितऽएहिकाम्म्याऽएत मयिवःका

सं॰ मधरंणाम्भयात २७ सोमानंथं स्वरंणाम् सोमानंथं स्व
रंणाङ्कृणुहिन्ब्रंह्मणणाणास्प्पते कक्षीवन्तंय्यऽऔशि
जः २८ योरेवान् योरेवान्योऽअमीवहाव्वसुविस्तुष्टि
वर्द्धनः सनः सिषक्तुयस्तुरः २९ मानः मानः
शंसोऽअररुषोधूर्तिप्रणङ्मर्त्यस्य रक्षाणोब्रह्मण
णस्पते ३० महिस्त्रीणाम् महिस्त्रीणामवोस्तुद्युक्ष

२३

23

णम्॰

स्मिन्नस्योर्य्येमुमृणाः दुराधर्षेवहणस्य ३१ नहितेषाम्

नहितेषाममाचननाध्वसुवारणेषु ईशेरिपुरघशंसः

: ३२ नेहि तेहिपुत्रासोऽदितेः प्रजीवसेमर्त्या

य ज्योतिर्य्यच्छन्त्यजस्रम् ३३ कदाचन कदाचन

स्तरीरसिनेन्द्रसश्चसिदाशुषे उपोपेन्नुमघवन्भूयऽ

इन्नुतेदानंदेवस्यपृच्यते ३४ तत्सवितुः तत्सवितुर्व

सं० रैरायस्पगोदेवस्यधीमहि । धियोयोनः प्रचोदयात्

२४ ३५ शतम् १०० परितिपरितेहङ्मोरमोयोस्मा २

ऽऽस्मोतुविश्वतः येनरक्षसिदाशुषः ३६ भूर्भु

वः स्वसुवःस्वःसुप्रजाः प्रजाभिःस्याथंसुवीरो

वीरैःसुपोषःपोषैः नर्येप्रजामेपाहिशंस्यप

24 शून्मेपाहअथर्यपितुम्मेपाहि ॥ ३७ ॥ आगन्म वि

सं०

ग॰ न्माविश्ववेदसमस्मभ्यंवसुवित्तमम् अग्नेसम्म्राडभिद्युम्नमभिसहऽआयच्छस्व ३८ अयमग्निः अयमग्निर्गृहपतिर्गार्हपत्यः प्रजायावसुवित्तमः अग्नेगृहपतेभिद्युम्नमभिसहऽआयच्छस्व ३९ अयमग्निः अयमग्निःपुरीष्योरयिमान्पुष्टिवर्द्धनः अग्नेपुरीष्याभिद्युम्नमभिसहऽआयच्छस्व ४०॥

सं० २५
25

गृहामा गृहामाबिभीतमावेपध्वमूर्जंबिभ्रतऽएमसि
ऊर्जंबिभ्रद्वः सुमनाः सुमेधा गृहानैमि मनसा मोदमा
नः ४१ येषामध्येति येषामध्येति प्रवसन्येषु सौम
नसो बहुः गृहानुपह्वयामहे ते नो जानन्तु जानतः
४२ उपहूताऽइह उपहूताऽइह गावऽउपहूताऽ
अजावयः अथोऽअन्नस्य कीलालऽउपहूतो गृ

एम०

हेषुनः क्षेमोपवः श्मान्त्सौभ्रपंद्योशिवं शागमथं शं

पोः शंय्योः ४३ मृषासिनो हवामहे मृषासिनो ह

वामहे महन्तं भूरिशारदः करम्भेणासजोषसः ४४

यद्व्यामे यद्व्ये मेपरदास्यैव नस्माभायां प्यादेक्षिपुये प देव

श्चकमावयमिदं नस्तद्वयजामहे स्वाहा ४५ मोषूणः

मोषूणऽ इन्द्रात्र पृत्सुदेवैरस्तिहिष्माते षन्मुष्मिन्न

सं०
२५
70

रयाः मह ष्विधस्यमीढुषोयच्छाहविष्मतेमरुत्तोवन्द
तेगीः ४६ अक्रन्कर्म्म अक्रन्कर्म्मकर्म्मकृतः स
हवाचामयोभुवा देवेभ्यः कर्म्मकृत्वास्तम्प्रेतसचाभुवः
४७ अवभृथनिचुम्पुण अवभृथनिचुम्पुणनिचेरुरसि
निचुम्पुणः अवदेवैर्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्यैर्म्मर्त्य
कृतम्पुरुराव्णोदेवरिषस्पाहि ४८ पूर्णादर्वि परणादर्वि समं०

परापतन्सुपर्णोपुनरापतन्त वल्लेवल्वि क्रोणावहाऽऽषम्
जीवंशतक्रतो ४९ देहिमेददामितेनिमेधेहि।
निनेदधे निहारञ्चहरासिमेनिहारन्निहराणिनेस्वाहा॥
५० अक्षन्नमीमदन्त॥ अक्षन्नमीमदन्तह्यववाप्रिया
ऽअधूषत अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामतीयो
जान्विन्द्रतेहरी ५१ सुसन्दृशन्त्वा सुसन्दृशन्त्वावयम्म

सं० घृवन्त्वान्निधीमहि पन्नन्तमन्न्खेवेन्युरस्तुनोपासिवशाः

ऽअनुयोजानान्विन्द्रन्तेहरी ५२ मनोन्नु मनोन्वाह्वामहे

नाराशꣳसेनस्तोमेन पितृणाञ्चमन्मभिः ५३ आ

नः आनऽएतुमनः पुनः क्रत्वेदक्षायजीवसे ज्योक्

सूर्य्यन्दृशे ५४ पुनर्न्नः पुनर्न्नः पितरोमनोददातुदै

व्योजनः जीवंव्रातꣳसचेमहि ५५ वयꣳसोम वय

२२ २१ राम०

ॐ सोमब्रतेतवमनस्तनूषुविभ्रतः प्रजावन्तः सचेमहि
यद्दे एषते रुद्रभागः सहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्व
स्वाहैषतेरुद्रभागऽआखुस्तेपशुः ॥५७॥ अवरुद्रम ॥
अवरुद्रमदीमह्यवदेवं त्र्यम्बकम् यथानोवस्यसस्क
रद्यथानः श्रेयसस्करद्यथानोव्यवसाययात् ५८ भे
षजमसि भेषजंगवेश्वायपुरुषायभेषजम्

सं० सुखम्मोक्षायमेष्ष्यै ५८ त्र्यम्बकंय्यजामहे त्र्यम्बकंय्य

जामहेसुगन्धिम्पुष्टिवर्द्धनम् उर्व्वारुकमिवबन्धना।

न्मृत्योर्म्मुक्षीयमामृतात् त्र्यम्बकंय्यजामहेसुगन्धि

म्पतिवेदनम् उर्व्वारुकमिवबन्धनादितोमुक्षीयमा

मुतः ६० एतत्ते एतत्तेरुद्रावसन्तेनपरोमूजवतो।

तीहि अवततधन्वापिनाकावसः कृत्तिवासाऽअहिं

२८
२८

सम्०

थं सन्न ःशिवोनीहि॥ ६१॥ त्र्यायुषञ्जमदग्नेः त्र्यायु
षञ्जमदग्नेः कश्यपस्य त्र्यायुषम्॥ यद्देवेषु त्र्यायुष
न्तन्नोऽअस्तु त्र्यायुषम्॥ ६२॥ शिवोनाम॥ शिवोनामा
सिस्वधितिस्तोपिता नमस्तेऽअस्तुमामाहिंसीः निव
र्त्तयाम्यायुषेन्नाद्यायप्प्रजननायरायस्पोषायसुप्प्रजा
स्त्वायसुवीर्य्याय॥ ६३॥ इतिश्रीसंहितायान्तृतीयपाठः॥

हे० नीयोध्याय : ३ शर्दस एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्या

यत्रदेवासोऽअजुषन्तविश्वे ऋक्सामाभ्यांसन्त

रन्तोयजुर्भीरायस्पोषेणसमिषामदेम इमाऽआपः श

मुमेसन्तुदेवीरोषधेत्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसी

: १ आपोऽअस्मान आपोऽअस्मान्मातर :

शुन्धयन्तुघृतेननोघृतप्व : पुनन्तु विश्वꣳहिरि

२९

29

एम०

प्राम्नुवहन्तिदेवीहृदिहोम्य: सुचिरा एव तऽएमि ॥

दीक्षातपसोस्तनूरसिनान्त्वाशिवां छं सग्मामाप

रिदधेमद्दुवर्णंसम्पुष्पन्न २ महीनाम्पय: म

हीनाम्पयोसिवर्चोदाऽअसिवर्चोमेदेहि ४ वृत्रस्या

सिकनीनकश्चक्षुर्दाऽअसिचक्षुर्म्मेदेहि ३

चित्पतिर्म्मा चित्पातिम्मापुनातुवाक्पातिम्मापुना

सं० तुदेवोमोसविता पुनातु स्वाच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य

३० रश्मिभिः तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्का

30

मः पुनेतच्छकेयम् ४ आबः आवोदेवासईं

महेवामम्प्रयत्स्वद्धरे आवोदेवासआशिषो

यज्ञियासोहवामहे ५ स्वाहायज्ञम् स्वाहाय

ज्ञम्मनसः स्वाहोरोरन्तरिक्षात्स्वाहाद्यावापृथिवी

राम०

आ॒थं स्वाहा॑ धा॒तारं॑ मे स्वाहा॑ ६ आ॒कूत्यै प्र॒युजे॑

आ॒कूत्यै प्र॒युजे॒ऽग्नये॒ स्वाहा॑ मे॒धायै॒ मन॑से॒ऽग्नये॒ स्वा

हा॑ दी॒क्षायै॒ तप॑से॒ऽग्नये॒ स्वाहा॒ सर॑स्वत्यै पू॒ष्णेऽग्नये॒ स्वा

हा॑ आपो॑ देवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवो॒ द्यावा॑पृथि॒

वीऽ उ॒रोऽ अ॒न्तरि॑क्ष बृह॒स्पत॑ये ह॒विषा॑ विधेम॒

स्वाहा॑ ७ विश्वो॑ दे॒वस्य॑ विश्वो॑ दे॒वस्य॑ने॒तुर्मर्त्तो॑

सं० घृतेनसक्तुम्बम् विश्वेभ्योरायऽइषुं ज्योतिषुम्मन्तं वं

३१ र्धितपुष्प्यसेस्वाहा ८ ॐ कंसामयो: शिल्प्ये ॐ

31 क्त्सामयो: शिल्प्येमस्यस्तेवामाऽरपेतेमापातमास्य ।

यज्ञस्योदृच: शर्म्मासिशर्म्मेमेयच्छनमस्तेऽस्तु

मामाहिंसी: ९ ऊर्ग्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्म्रदाऽऊर्ज्जं

म्मयिधेहि सोमस्यनीविरसिविष्णो: शर्म्मासिशर्म्मे

यम॰

यजमानस्येन्द्रस्य योनिरसि सुसस्याः कृषीस्कृधि

उच्छ्रयस्व वनस्पत ऽऊर्ध्वो मा पाह्यंहस ऽआस्य य

ज्ञस्योदृचः १० व्रतं कृणुत व्रतं कृणुत व्रतं कृणु

ताग्निर्ब्रह्माग्निर्यज्ञो वनस्पतिर्यज्ञियः दैवीं

धियं मनामहे सुमृडीकामभिष्टये वर्चोधां यज्ञ

वाहसं सुतीर्था नो ऽअसद्वशे। ये देवा मनोजाता

सं० मनोपुजोदक्षेऋतवस्तेनोवन्तुतेनः पान्तुतेभ्यः स्वा

३२ हा ११ श्वात्राः पीताः श्वात्राः पीताभवतयूयमा

पो अस्माकमन्तरुदरेसुशेवाः ताऽअस्मभ्यमय

क्ष्माऽअनमीवाऽअनागसः स्वदन्तुदेवीरमृताऽ

ऋतावृधः १२ इयन्ते इयन्तेयज्ञियातनूरपो

मुञ्चामिनप्रजाम् अंहोमुचः स्वाहाकृताः पृ

श्रम०

थ्विवीमाविशन्तपध्यिक्ष्मासम्भव १४ अग्नेत्वम्
अग्नेत्व‌ꣳसुनोगःहिवपꣳसुमन्दिषीमहि र
क्षोणोऽअप्रयुछन्प्रबुधेनःपुनरस्माधि १५
पुनर्म्मनः पुनर्म्मनःपुनरायुर्म्मऽआगन्पुनः
प्राणः पुनरात्मामऽआगन्पुनश्चक्षुःपुनः
श्रोत्रम्मऽआगन् वैश्वानरोऽअदब्धस्तनूपाऽ

सं० अग्निर्न्नः पातु दुरितादवद्यात् २५ त्वमग्ने
३३ त्वमग्ने व्रतपाऽअसि देवऽआमर्त्येष्ष्वा त्वंय्य
33 ज्ञेष्ष्वीड्यः रास्वेयत्सोम्माभूयो भरदेवो नः स
विताव्वसोर्दाताव्वस्वदात् २६ एषाते एषाते शु
क्रतन्नूरेतद्वर्च्चस्तया सम्भव भ्राजङ्गच्छ जूरसिधृ
तामनसा जुष्टा व्विष्णवे २७ तस्यास्ते तस्यास्ते स

राम

स्वसंवसः प्रसवेत न्वोपवन्नमणीयस्वाहा सुक्र

मासि चन्द्रमसस्पन्नतमसि वैश्वदेवमसि १८ वि

दसि चिदसि मनासि धीरसि दक्षिणासि क्षत्रियासि

यज्ञियास्यादितिरस्युभयतः शीर्ष्णी सानः सु

प्राची सुप्रतीच्येधि मित्रस्त्वा पदि बध्नीतां पूषा

ध्वनस्पात्विन्द्रायाध्यक्षाय १९ अनुत्वा अनु

सं०
३५
34

स्वामान्नामेन्व्यतामनुपितानुभ्रातासगर्भोनुसखा
सयूथ्यः सादेविदेवमछेहीन्द्रायसोमं रुद्रस्त्वा
वर्त्तयतु स्वस्तिसोमसखापुनरेहि २० ब्रह्मास्यासि
ब्रह्मपत्यादितिरस्यादित्यासिरुद्रासि चन्द्रासि ८
बृहस्पतिष्ट्वासुम्नेरम्णातु रुद्रो वसुभिराचके २१
आदित्या त्वा आदित्यास्त्वामूर्ध्नाजिघर्मि देवय

ग्स०

जेनेप्यापिपृमाऽ इडायास्पदमसिघृतवत्स्वाहा स्र

स्येरमसस्वाम्मेतेवन्धुस्त्वेएयोमेएयोमावृपडेएय

स्याघेए।धियौष्मतोतोएय॥ २२ समकव्येसमे

४ क॰ कव्येदेवाधियासन्दधियोसोवृक्षसमा मामऽस्मा

पुरुःपश्मोषोम्मोऽस्माहन्त्वंवधीरंधिदेपतवेदेविस

न्हासौ २३ एषते एषतेगायत्रोभागइतिमेसो

सं०
३५
35

मायब्रूतादेषते त्रैष्टुभो भागाऽ३ इतिमे सोमाय ब्रूतादे
षते जागतो भागाऽ३ इतिमे सोमाय ब्रूताच्छन्दोनामाना
ꣳ साम्राज्यङ्गच्छेतिमे सोमाय ब्रूतादास्माकोसि शु
क्रस्तेग्रह्यो विचितस्त्वाविचिन्वन्तु २४ अभि
सम् अभित्यन्देवꣳ सवितारमोण्योः कविक्रतु
मर्चामि सत्यसवꣳ रत्नधामभिप्रियम्मतिङ्कविम्
सम०

उद्वंयस्यामति श्रोऽ३ आदित्युत्तसवीमनिहिरण्य
पाणिरमिमीतसुक्रतुः क्रपास्वः प्रजाभ्यस्त्वा
प्रजास्त्वानुप्राणन्तु प्रजास्त्वमनुप्राणिहि २५
शुक्रत्वा शुक्रात्वाशुक्रेणं क्रीणामि चन्द्रंचन्द्र
णामृतममृतेन सग्मेते गोरस्मेते चन्द्राणि
तपसस्तनूरसिप्रजापतेर्वर्णः परमेणपशुना ।

सं० ३६ 36

ओं यमे स स्वस्यो षस्पुंषे यष् ३६ मित्रो नः मि
त्रो न ऽ एहि सुमित्र धऽ इन्द्रस्यो रुमाविश दक्षिण
मुशन्नु शन्तं स्योनः स्योनम् स्वान भ्राजाङ्घा
रे बम्भारे हस्त सुहस्त कृशानवेते वः सोमक्रय
णास्तान्रक्षद्ध्वम्मा वो दभन् ३७ परि मा परि मा
ग्ने दुश्चरिताद्बाधस्वा मा सुचरिते भज ३८ उदायुषा

राम०

स्वायुषोऽदस्यामम तां २।ऽ अनु। २९ प्रातिपन्या

म्। प्रातिपन्यामपद्यहि स्वास्तिणामनेह सम। पे

न्नाविश्या: परिद्विषोवृणक्विविन्दतेवसु। २९

आदित्याह्वक। आदित्यात्वगस्यादित्यैसद। ऽ

आसीद। अह्वस्वांबृषभोऽन्तरिक्षमामि

मीतवरिमाणपृथिव्या: आसीदद्विश्वामुव

सं०
३१
37

नानिसम्भ्राड्डिष्ट्वेतानिवरुणस्यव्रतानि ३० व
नेषुद्धि वनेषुअन्तरिक्षन्ततानवाजमर्वत्सुपय
ऽउस्त्रियासु हृत्सुक्रतुंवरुणोविक्ष्वग्निन्दिवि
सूर्य्यमदधात्सोममद्रौ ३१ सूर्य्यस्यचक्षुः सूर्य्य
स्यचक्षुरारोहाग्नेरक्ष्णः कनीनकम् यत्रैतशे
भिरीयसेभ्राजमानोविपश्चिता ३२ उस्त्रावेतम
ल्म०

उर्व्यावेतन्धूर्षाहौयुज्येथामनमीऽवौवीरहणौ
ब्रह्मचोदनौ स्वस्तियजमानस्यगृहान्गच्छत
म्. ३३ मह्योमे मह्योमेसिप्रच्यवस्वभुवस्पते ।
विश्वान्यभिधामानि मात्वापरिपरिणोविदन्मा
त्वापरिपन्थिनोविदन्मात्वावृकाऽअघायवोवि ।
दन्. श्येनोभूत्वापरापतयजमानस्यगृहान्गच्छत

सं॰ ३८

38

न्नौसँस्कृतम् ३४ नमोमित्रस्य नमोमित्रस्यव
रुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसपर्यत दूरेदृ
शेदेवजातायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशंसत॥ स
त ३५ वरुणस्योत्तम्भनम वरुणस्योत्तम्भन
मसिवरुणस्यस्कम्भसर्जनीस्थोवरुणस्यऽऋ
तसदन्यसिवरुणस्यऽऋतसदनमसिवरुणस्य

ऋत॰

ऽकृतमदनमासीद ॥ ३६ ॥ यास्ते ॥ या ते धामानि हविषा य जन्ति ता ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञम् । गयस्फा
नः प्रतरणः सुवीरो वीरहा प्रचरा सोम दुर्यान् ।
३७ द्र श्री हि या म्य छे तु ध्यायः ४ त्व
मस्तन्‍तः । अग्ने स्तनू रसि विष्णवे त्वा सोमस्य तनू
रसि विष्णवे त्वा तिथेरातिथ्यमसि विष्णवे त्वा श्ये

सं०
३९
39

नायेत्वासोमभृतेविष्णवेत्वागनयेत्वारायस्पो
षदेविष्णवेत्वा ॥१॥ अग्नेर्ज्जनित्रेम ॥ अग्नेर्ज्जे
नित्रमसिवृषणौस्थः उर्वश्यस्यायुरसिपुरूर
वाऽअसि ॥ गायत्रेणत्वाछन्दसामन्थामित्रैष्टु
भेनत्वाछन्दसामन्थामिजागतेनत्वाछन्दसा
मन्थामि ॥२॥ भवतन्नः भवतन्नःसमनसौस

एमु०

वैतसावरेपसौमायज्ञ ६० ह्हिं ६० सिष्ठ म्मायज्ञप

त्तिआतवेदसौशिवौमवतमुष्वन ॥ ३ ॥ व्यगना

वुम्नि ॥ अगनावुम्निज्ञरातेप्त्रविष्ठऽक्षीणा

म्युओऽ अमिशास्तिपावा ॥ सन ॥ स्योन ॥ सुयजा

यजेहदेवे ओहव्य ६० सदमप्प्रयुछ्छस्वाहा ॥

॥ ४ ॥ आपतयेस्वा ॥ आपतयेस्वापरिपतयेग

सं० ४० 40

ह्वामितनूत्तपत्वेस्याङ्कुराय्यघशङ्कानऽगेजिष्ठाय

त्वनोधृष्णुसम्पनाधृष्ण्यन्देवानामोजोनभिशु

स्त्युभिश्रास्तिपाऽअनाभिशस्तेन्यमञ्जसासत्यमु

पगेषॐ स्वितेमाया:५ अग्नेव्रतपा:अग्ने

व्रतपास्त्वेव्रतपायातवतनूरियꣳसामयियोममत

नूरेषासात्वयि सहनौव्रतान्यनुमेदीक्षान्दीक्षा

व्रतपते

एम०

पतिर्म्मन्यतामनु तपल्लपस्याति ॥ इ॥ अर्ह० सु

र्ह० सुष्के ॥ अर्ह० सुर्ह० सुष्के देवसोमा प्यापत्ता

मिन्द्रायैकधनविदे ॥ आतुभ्यमिन्द्रः प्यापतामा

त्वामिन्द्रायप्यायस्व ॥ आप्यायया स्मान्त्सखीन्त्स

न्यामेधया स्वस्ति तेदेव सोम सुत्यामशीय ॥ एष्टा

राय: प्प्रेषे भगाय ऽऋतमृत वादिभ्यो नमोद्द्या ॥

सं० ४२ ५१

वाप्पृथिवी द्यौम॰ याते याते ऽअग्नेयः शा
तनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा उग्रंवचो ऽअपावधीं त्वे
षंवचो ऽअपावधीं स्वाहा याते ऽअग्ने रजः शा
यातनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा उग्रंवचो ऽपावधीं त्वे
षंवचो ऽअपावधीं स्वाहा याते ऽअग्ने हरिशा
यातनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा उग्रंवचो ऽअपावधीं

अ

एम॰

त्वेषंवचोऽअपावधीस्वाहा॥ ८॥ तप्प्रायनीमे
तप्प्रायनीमेसिवित्तायनीमेस्यवतान्मानाथिता
दवतान्माव्यथितात्॥ विदेदग्निर्न्नभोनामाग्ने
ऽअङ्गिरऽआयुनानाम्नेहियोस्यांपृथिव्यामसि
सियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधेविदेद
ग्निर्न्नभोनामाग्नेऽअङ्गिरऽआयुनानाम्नेहियोद्वि

सं० ४८

42

तीयस्यांपृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्ते
नत्वादधेविदेदग्निर्न्नभोनामाग्नेऽअङ्गिरऽआ
युनानाम्नेहियस्तृतीयस्यांपृथिव्यामसियत्ते
नाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधे अनुत्वादे
ववीतये ९ सिंह्यसि सिंह्यसिसपत्न
साहीदेवेभ्यः कल्पस्वसिंह्यसिसपत्नसा

राम०

हो देवेभ्यः शुम्भस्व १० इन्द्रघोषस्त्वा इन्द्रघो

षस्त्वा वसुभिः पुरस्तात्पातु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः प

श्चात्पातु मनोजवास्त्वा पितृभिर्दक्षिणतः पा

तु विश्वकर्मा त्वादित्यैरुत्तरतः पात्विदमहन्त

प्तं वार्बहिर्धा यज्ञान्निःसृजामि ११ सिंहीर

सि सिंहीरस्यादित्यवनिः

स० ४३

43

स्वाहासि थं स्मासि ब्रह्मवनिः क्षत्रवनिः स्वाहा
सि थं स्म्यासि सुप्रजावनि रायस्पोषवनिः स्वाहा
सि थ स्मास्यो वह देवान्यजमानाय स्वाहा भूतेभ्य
स्त्वा १२ ध्रुवोसि ध्रुवोसि पृथिवीं दृंह अग्ने:
पुरीषमसि १३ युञ्जते मनः युञ्जते मनऽउ
त युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः सप्त०

विहोत्रोदधेब्रुपुनाविदेकइन्मही देवस्यसवि
तुःपरीष्टुतिःस्वाहा २४ इदंविष्णुः इदंवि
ष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् समूढमस्य
पांसुरेस्वाहा २५ इरावतीधेनुमती इराव
तीधेनुमतीभूत्वयंसूयवसिनीमनवेदशस्या क्षे
हि

सं

४४

५५

स्कन्नारोदसी विष्णुवेतेदाधर्त्यैपृथिवीमभितो

मयूखैः स्वाहा १६ देवश्रुतौ देवेषु देवश्रुतौ

तौ देवेष्वाघोषतमस्मा चीण्येतम ध्वराङ्कः स्पयन्तो

ः कृच्छंसन्नचपतम्मा जिह्वरतम स्वङ्कोष्ठ

मावदत्तन्देवीद्युष्मेऽआयुष्मानि वौदिषुम प्रजा

राम्॰

म्मानिवादिष्टमत्ररमेथांवर्ष्मन्पृथिव्याः १७

विष्णोर्नु विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचंयःपा

र्थिवानिविममेरजांसियोऽस्कभायदुत्त

रंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायोविष्णवे

त्वा १८ दिवोवा दिवोवाविष्णऽउतवापृथिव्या

से० ४५

45

महोवाविष्णऽउरोरन्तरिक्षात् उभाहिहस्तावसु

नापृणस्वाप्रयच्छदक्षिणादोतसव्याद्विष्णवे

त्वा १९ प्रतत् प्रतद्विष्णुस्तवतेवीर्य्येणमृगो

नभीमः कुचरोगिरिष्ठाः यस्योरुषुत्रिषुविक्र

मणेष्वधिक्षियन्तिभुवनानिविश्वा २० वि

राम०

स्नोरराटम विस्नोरराटमसि विस्नोः स्नप्त्रे स्थो
विस्नोः स्यूरसि विस्नोर्ध्रुवोसि वैस्नवमसि वि
स्नवे त्वा २१ देवस्य त्वा देवस्य त्वा सवितुः प्रस
वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूस्नोहस्ताभ्याम आददे ना
र्यसीदमहꣳ रक्षसाङ्ग्रीवा ऽअपिकृन्तामि बृह

सं० न्नोसिबृहद्वावृहन्तोमिन्द्रापवाचंवद २२ २

४६ श्रोहणोबलगहनम रक्षोहणंबलगहनंवै।

48 ष्णवीमिदमहन्तंबलगामुत्किरामियम्मेनिष्ठ्या

यमुमात्योनिचखानेदमहन्तंबलमुत्किरामि।

यम्मेसमानोयमसमानोनिचखानेदमहन्तंबल। राम०